

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

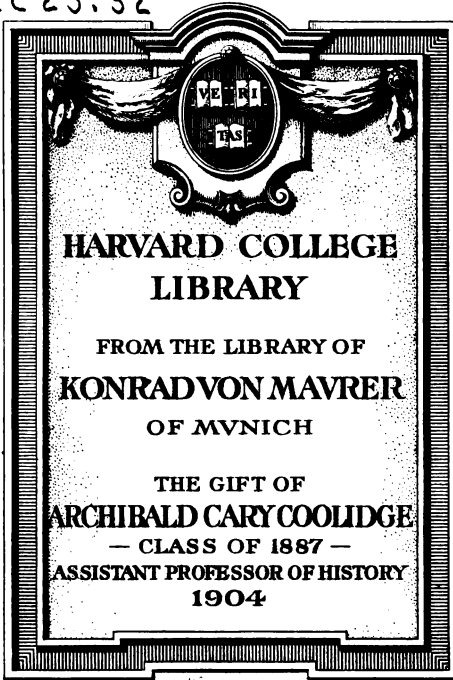
About Google Book Search

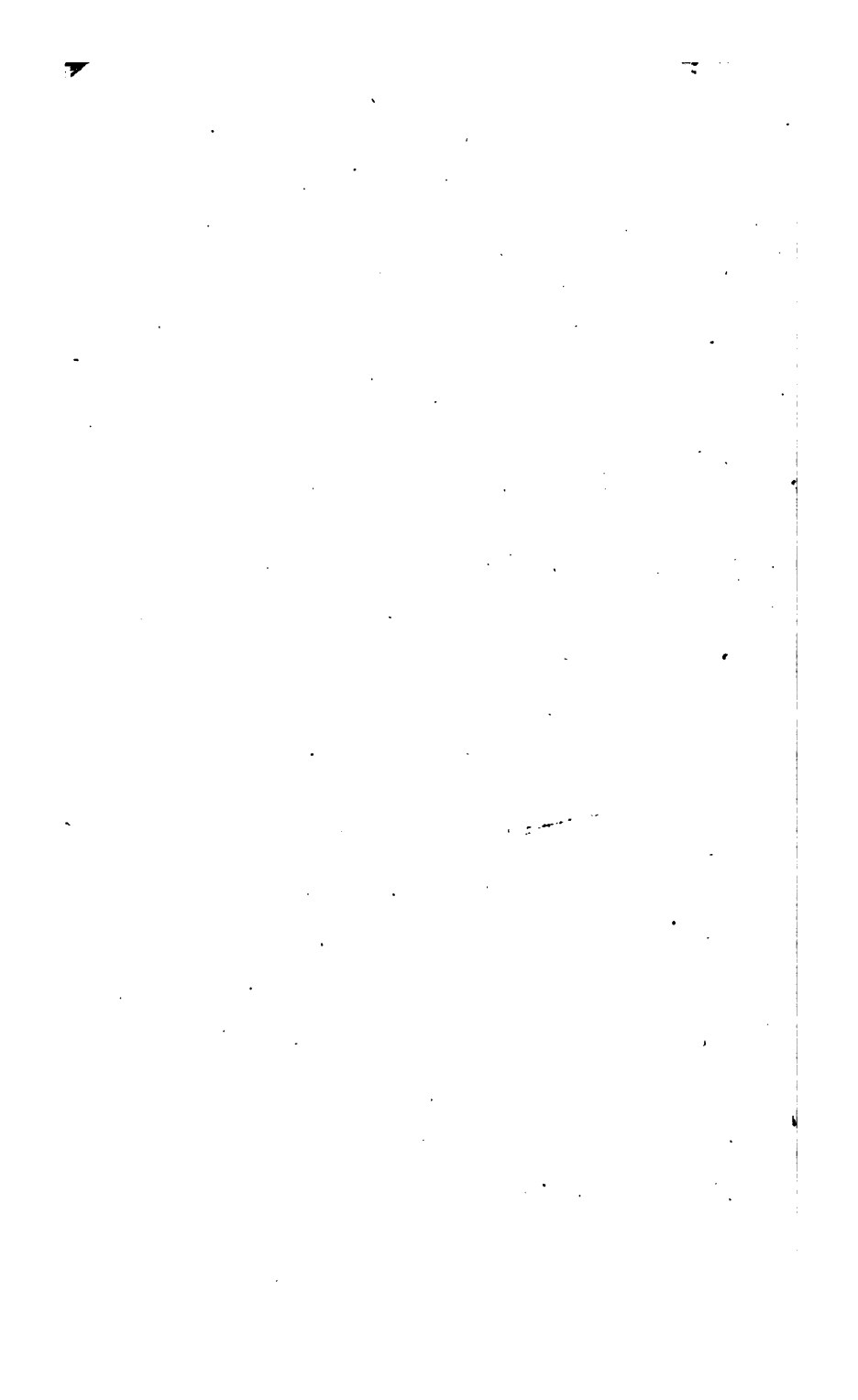
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Lc
25
32

Lc 25.32

Skóla Hátíð

i miðtíngu //

Fæðingar-dags

vors allrafræðagata Ríkiss

Fridriks Sjötta,

fönn 28da Janúarí 1831.

er haldin verður fönn 1ta Febr. 1831.

höfund af

Rennutumi Bessastada Skóla.

° Hugsvinnsmál,

ásamt þeirra latínska Frumriti,

útgéfin af

Hallgrími Schéving. Dr.

Dionysius Cato

Viðeyar Klaustrí, 1831.

Prentuð af Bólfrýðjara Helga Helgafyni,
á kostnað Bessastada Skóla.

Le 25.32

Harvard College Library
Von Maurer Collection
Gift of A. C. Coolidge
Jan. 11, 1914

Eptirfylgjandi kvæði, sem kallast Hugsvinnu-mál, er sumpart útlekking, og sumpart einasta eptirstæling af Dionysii Catonis Disticha de moribus. Dríft er hvenær hefundur stumritsins hafi lifað. Einúngis er það sumra tilgáta, að það hafi verið um daga Theodosii Mikla, Rómverja Kelsara; aðrir halda það hafi seinna verið. Því lýsir kvæðið sjálft, að bæði hfsir málið og smekkurinn mjög verið farir að aflagast hjá Rómverjum, þegar það var samid. Af því kvæði þetta inniheldur mörg ágæt heilræði og siðalærðóma, var það á miðöldunum lesið í skólum, bæði ut- og innan. Regna hins samrýfa líka hmsir orðið til að útleggja það á grísku, svo sem Maximus Planudes, múnkur í Miklagarði, er lifði á 14du öld; sá lærði Scaliger, og aðrir fleiri, að eg effi tali um útlekkingar á yngri tungu. Svad manna það hafi verið, og hvenær sá hafi lifað, sent hefundur er eptirfylgjandi útlekkingar, það er, að minni vitund, skunnugt. Vída er málið svo gótt, og víða svo lag- lga farit med efnið í útlekkingu þessari, að lítur eru

Le 25.32

Harvard College Library
Von Maurer Collection
Gift of A. C. Coolidge
Jan. 12, 1911

Eptirfylgjandi kvæði, sem kallast Hugsvinnu-mál, er sumpart útlekking, og sumpart einasta eptirstæling af Dionysii Catonis Disticha de moribus. Dríft er hvenær hefundur stumritsins hafi lifað. Einúngis er það sumra tilgáta, að það hafi verið um daga Theodosii Mikla, Rómverfa Keisara; aðrir halda það hafi seinna verið. Því lýsir kvæðið sláft, að bæði hefir málið og smekkurinn mjög verið farit að aflagast hjá Rómverjum, þegar það var samit. Af því kvæði þetta inniheldur mörk ágæt heilræði og siðalærdóma, var það á miðöldunum lesið í skólum, bæði utgöngu- og innan. Regna hins samrýðsa líka hmskrordit til að útleggja það á grísku, svo sem Maximus Planudes, múnkur í Miklagarði, er lifði á 14du öld; sá lærði Scaliger, og aðrir fleiri, að eg efli tali um útleggingar á yngri tungu. Svad manna það hafi verið, og hvenær sá hafi lifað, sent hefundur er eptirfylgjandi útleggingar, það er, að minni vitund, ókunnugt. Vída er málið svo gótt, og vída svo lagliga farit með efnið í útleggingu þessari, að lítur eru

(17)

til að sumir kaflar séu óbrjáladir frá þeim-tímum, þá smekkur ekki var farinn talsverðt að spillast hjá ofs; (máfé þessvegna frá seinni hluta 13du aldar), en aptur eru aðrir kaflar mjög ólífir þeim góðu. Nær tekid er til greina: hversu ólíf meðferð efnisins er sjálfri sér; hversu eyrindum ekki einhngis er rugláb frá frumritinu (að hverju mest. brögð eru í hinna 4du bók) heldur vísu helmíngar eru settir: rángt saman; að fallig eyrindi úr frumritinu eru látin óútleögð, en önnur íslendskud, sem ófegri og smekk-minni eru, og að annarleg eyrindi eru innfomin í kvæðid, til þvorra effért svagar í frumritinu — viðist sem kvæðid, í því formi, sem það nú er, muni hafa verið skrifað eftir minni einhvers, sem hverki hafi kunnad eyrindin rétt, né í rétttri röð; en hafi framsett þántana, hvar hann ekki mundi ord útleggjarans með sínu ordfæri. Sá gini, sem mér er kunnugt að hafi á prenti látið ljófi meiningu sína um aldur kvæðisins er Mag: Hálf d á n í hans Sciagraphia sectionis II. membro priore pag. 58. Því, af fyrirsögninni er ljófi, að hann heldur að kvæðid sé ort einhverntíma á undan nærstu síðasíptum.

Kvæði þetta — sem eg skrifaði fyrst upp í Raupmannahöfu, en þessi síðan samanhvort við nokkrar affristir, er mér hafa borist í hendur hér í landi —

kémur hér fyrir sjónir eptir gamalli affrist frá Vesturlandi, sem Jóhann hekkinn sonur Olafs prestkausa, léði mér. Þessi affrist virdist mér best þeirra, er mér hafa fyrir sjónir komið; ennur gætt henni nærst að gæðum, með hendi Síra Smorra fyrrum Prests að Húsafelli. Í þessum affristum eru eingi bóka flípti; þetta er því tilsett, ásamt nidurrodun eyriðanna, eptir latínsta feunxitinu.

Ad endingu vit eg þess gæta, að til er ennur nýrri útlekking kvæðis þessa á íslendíku, og er þún rímud, og eignast í þeirri affrist, sem eg á af henni, Jóni Presti Bjarnarsyni*). Þessarar útlekkingar gétur Mag. Hálfdán í hans Sciagr. Sect. IV. §. 10. pag. 178, hvar sjá má, að áminnstur Síra Jón hefir verid Prestur til Presthóla, og að sú útlekking hefir verid prentud á Hólum. Þessa sömu útlekkingu mun og Dr. Finnur meina, þótt hann nefni annan útleggjara, enn Mag. Hálfdans Sciagr, og mín affrist. Hann segir nefnilega í hans Íslde. Kirkjusögu 3ja Parti bls. 580: að Sigurdi Presti Jónssyni, (1661) í Presthólum, sé eignud íslendíku útlekking í ljóðum af Catonis Moraliibus og bls. 381 telur hann Catonis Moralia á

*) Samant. Espólin Ísl. Arbóka 6ty D. bls. 32.

Íslendíu og Látínu seinast meðal þeirra bóka, er
 Gudbrandur Biskup hafi látid prenta. Þessi
 útgáging bindur sig meir við frumritid, en sú
 eldri og undanfelliðr ekkert, en er ad öðru leiti
 ómerkilegri.

S u g s t n u s m á l.

Heyri seggir,
er vilja að þú lifa
og góðvert gjöra,
hófstlig ráð,
þau er heilinn maður
kennndi syni sínum.

Aðfamlig ráð
kenni eg þér, minn einstaka son!
mun þú þau eptir þá;
gálaus þú verður
ef gleyma vilt
því, er þarf höfður að hafa.

Þakklátur skalt þú
fyrst þínum Guði,
og vammlaus vera;

föður og móður
unn þú fróðhugadur,
ræk þína alla ætt.

Ef þér góðann grip
gæfa heilir vinnir,
eig þú hann og unn;
góðu þú fylg,
en gætt állra frek,
og hvergi fyrir ráð fram rása.

Þragna hvern,
sem þú á braut finnur
fœð þú sannuglga,
oftróður þýk
sá einflís spyr
ef finnur að mált mann.

DIONYSII CATONIS

Disticha de moribus

ad filium.

Quum animadverterem quam plurimbs homines
errare graviter in via morum, succurrendum et
consultendum opinioni eorum existimavi, maxime
ut gloriose viverent et honorem contingerent. Nunc
te, fili carissime! docebo, quo pacto morem animi
tui componas. Igitur mea praecepta ita legito ut
intelligas; legere enim et non intelligere est neg-
ligere. Itaque Deo supplica. Parentes ama. Cog-
natos cole. Datum serva. Cum bonis ambula.
Consultus esto. Saluta libenter.

Átti þetta

þú skalt aldregi
við þér máttfara mann,
athuga: æðgann
skalt þú við allt hafa;
eð þín hjús og hjú.

Blíðmæltur skalt þú
við bragna líð,
hírd þitt velfengid sé,
minni og mannvit nem þú
ó margann hátt
og kunn þad síðan sonum.

Þatri þú hafna
hæ et í mann: mergð,
gjald þú gjof við gjof,
vassur verða skalt,
ver þú næstaddur
lýða lögskilum.

Gjaldan steja skalt
sumbli að,
drett þú þadiga vin

eiginföng þinni
skalt þú unna vel,
hygg fyrir hverri gjof.

Óddt og eggju
ver þína óðalsjard,
digi á trygðir veg;
fyrir orðum og eignum,
hygg þú allum vel,
hald þú við síða heit.

Ósæur og rannir
kenn þú bláðliga,
gjör þú við góða vel;
íllra kvænna
fær þig allu lagi;
ráð þú hverjum heit.

Réttbæmur þú sért
og í reidi stíkur,
mæl et við ita illt,
töfum þú sáma,
kynn þig við góða menn,
yns þú et töst né lögi.

Majori cede. Diligentiam adhibe. Familiam cura.
Blandus esto. Rem tuam custodi. Libros lege;
quæ legeris memento. Irasci ab re noli. Nemi-
nem irriseris. Mutuum dato. Utere virtute. Ju-
dicio adesto. Convivare raro. Vino te tempera.
Conjugem ama. Cui des videto. Pugna pro pat-
ria. Jusjurandum serva. Literas disce. Bonis
benefacito. Meretricem fuge. Tuto consule.
Æquum judica. Iracundiam tempera. Maledi-
cus ne esto. Nihil mentire.

Ofunna mentu
og slmansur
stalt þú et að hlátri hasa:
sit af þeim lögum
bregð þú aldregi,
er þú stálfur settir.
Af afli þínu
vert ekki hræsing,
launadu góðu gott.

annars eiga
grust þú aldregi,
ann þú þeim, er þig elsta, vet,
Sámálgur sért
hvær með fædum fæmur
og að sumált situr;
fss þú ei angagn
flla lúta;
mæt þú gott og gjar.

Þ y r f t a B ó k.

Altra ráða.
tel eg það einna best,
að gæga hærstann Gud.

med hreinu hjarta.
stalt þú á hann trúa,
elsta af öllum hug.

Miserum noli irridere. Patere legem, quam ipse
tuleris Nihil arbitrio virium feceris. Beneficii ac-
cepti memor esto. Aliena concupiscere noli.
Libenter ferto amorem. Pauca in convivio lo-
quere. Illud stude agere quod justum est *).

L I B E R P R I M U S.

Si Deus est animus, nobis ut carmina dicunt.
Hic tibi præcipue pura sit mente colendus.

*) Þ þessum inngangi varð ekki, eins og annarsstaðar, fylgt
ræðinni í frumritinu, en til sumis skannst eftirt. laus-
svarandi í Zugsvinns málum, og er það hér undansk-
fellt.

Ösvefni tala
alþregi þig láttu,
fösta vafur ad vera,
leti og lösta,
verdur þeim er lengi, sefur
auðid yðugliga.

Ómálgur stat
og í ordum stiltur
sá, er vill góða ást geta,
ædra frapt
fær maður alþregi
enn sé tungu trír.

Ómisgjarn
vert þú alþregi,
fætist við hjálfsann þig;
við segga eingann
verdur sá samhuga;
er, fundurþyffist við sig.

Ef ad hólba lífi
hyggur þú vandliga
og sjer þeirra síðu,
þad þú sinnur
ef þú ferd reynir,
ad fár er þagga vanur.

Ef þú eyri átt
þann þér ecki stöðar,
eda hlýtnr ógagn af,
gef þú hann burt,
þótt þér göður þyfi;
marge er frídara enn fé.

Óldur þú vert,
en stundum bráðskapdur,
ef gjörast þarfir þess;
vel má þad verða
ad flípti vitur geði,
þótt hann lastvar lífi.

Plus vigila semper nec somno deditus esto.
Nam diuturna quies vitiis alimenta ministrat.
Virtutem primam esse puta, compescere lingvam;
Proximus ille Deo est qui scit ratione tacere.
Sperne repugnando tibi tu contrarius esse;
Conveniet nulli, qui secum dissidet ipse.
Si vitam inspicias hominum, si denique mores,
Cum culpent alios, nemo sine crimine vivit.
Quæ nocitura tenes, quamvis sint cara, relinque;
Utilitas opibus præponi tempore debet.
Constans et lenis, ceu res expostulat, esto;
Temporibus mores sapiens sine crimine mutat.

Rann þinnar
 hlýð þú ei gveinstofum,
 þó hún þræla sakti;
 opt hún þann hatar
 sem þér hollur er:
 reyndu hvad þú sanna sé.
 Ef þú vinn átt
 þann þér vildur sé,
 þús þú þann gott að gjata;
 þó orða þinna
 kunni hann egga þætt,
 þá skalt þú hann við vammvora.
 Hird ei að senna
 þó þú satt viltir,
 við hvasðorda háli;

málflap miltis
 er mörgun gæð;
 færet að hyggju horður.
 Dugnad þann veit þú
 vinum þínum;
 að ei fytgi man til miltis;
 annars illfu
 lát þú aldregi
 standa þér fyrir þessum.
 All tóndi al: þú
 þau er upphoma,
 ræð þú ei fyrstir með strum;
 betra er að þegja
 enn það að segja
 sem lýðum að lýgt reynist a).

Nil temere uxori de servis crede querenti:
 Sæpe etenim mulier, quem conjux diligit, odit.
 Quumque mones aliquem, nec se velit ille moneri:
 Si tibi sit carus, noli desistere cooptis.
 Contra verbosos noli contendere verbis:
 Sermo datur cunctis; animi sapientia paucis *).
 Dilige sic alios, ut sit tibi carus amicus:
 Sic bonus esto bonis, ne te mala damna sequantur.
 Rumores fuge, ne incipias novus auctor haberi:
 Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.

a) Íbr. 2. 6, v. 7.

*) Þetta disjichon tilfærir höfundur ríktisbarinnar um
 latínu hlafroddi í Ráttu Eddu bls: 281, og útleggur það
 þannig á íslensku: hird egi þú að þræta við málfro-
 menn; málfro er gæð mörgun, en spefin fæm.

Öðrum heita
stalt þú ætí því
er undir öðrum átt; b)
opt þig tælt
sá þú trítad hest
bríð eru bragna orð.

Retnad þinn
þó menn þig lpf.
lát et magnast mjög
hælin, orði.
þarf ei hverju að tríta.
Hálfur féinn þú hjálfaun þig.

Allann dugnad
sem þér annar gjörir,
þann þú hann og mægum seg,
vinum þínum
þótt þú vel dugir
híð því ei að hrofa.

Ungur státt því venjast
er þarf aldradur að hafa,
varastu löst meðan lífir;
ávitulaust eða
máttu aldregi
dæma um seggja síðu.

Einmáli arinara
raf þú aldregi,
þarft þú ei til þess að hlæra,
um sig ættlar sá
aðrir tali
er veit á sig safir.

Bid meinum verna
á marga vegu,
þótt þú sért fullsterkur að fé
opt er sá aumur
er fyrir aurum ræður,
útt or aurti að trúa.

Rem tibi promissam certo promittere noli;
Rara fides ideo est, quia multi multa loquuntur.
Quum te aliquis laudat, iudex tuus esse memento.
Plus aliis de te quam tu tibi credere noli.
Officium alterius multis narrare memento.
Atque, aliis cum tu benefeceris ipse, sileto.
Multorum cum facta senex et dicta recenses,
Fac tibi succurrant, juvenis quæ feceris ipse.
Ne cures, si quis tacito sermone loquatur;
Consciis ipse sibi de se putat omnia dici.
Cum fueris felix, quæ sunt adversa, caveto;
Non uno cursu respondent ultima primis.

Alf annars dauða
væntu alþregi
að þér gjörist gagn;
alþurlagi sinn
eædur eingi maður;
nær stendur höldum hel.

Ef þér litla gjöf
gefur af léttum hug
vinur, sú, er voláður er,
þygga þú skalt
og þakklátur vera;
áft fylgir aums gjöfum.

Þreign þína
lát þér alþregi gjöra
hæðann hugtrega;
minst þú þess,
að þig móðir bar
svo að þér fylgdi ei fé.

Alþurlagi sinn
fóldi eingi maður,
né um þad önn all;
dugir ei dagur
þeim, er dauða fœðir;
eingi feigð umfær.

Vinir þínir
þótt þér verr dugi
enn þú þykist verður vera,
þess völd kenna þú ei
þínum Guði,
saka heilbur skálfann þig.

Núra þú ábla
med yðjusemi,
sem drengimenni dugir;
eigur þínar skatt þú ei
til ónýttis hafa,
þó þig vel audugann vottir.

Cum dubia et fragilis sit nobis vita tributa
In mortem alterius spem tu tibi ponere noli.
Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus,
Accipito placide, et plene laudare memento.
Infantem nudum cum te natura crearit,
Paupertatis onus patienter ferre memento,
Ne timeas illam, quæ vitæ est ultima finis;
Qui mortem metuit, quod vivit, perdit id ipsum.
Si tibi pro meritis nemo respondet amicus,
Incusare Deum noli: sed te ipse coerce,
Ne tibi quid desit, quæsis utere parce:
Utque, quod est, serves, semper tibi deesse putato.

Stunt optar

heit þú ei seggjum gjof
þeirri er þú veita vilt;
smáls ord
þýja snótrum hal
vindi líkust vera.

Fláráðs ordum,

þóte hann sagurt mæli,
þarfe þú ei þetta ad trúa;
glitlig ord lát þú
í gegn koma,
og gjald svo lítu lífr.

Ef þér erfingja

auðib verður,
og ertú fíflrúðugur ad fé,
þínum fénn þú sonum
þér íþrótti;
er þeim fæðslu fái.

Þé lát þig ei tafa,

þó þér sagurt sýnist,
huggar það hjartad ei.
Annars eign
girnist illur ad hafa;
sæll er sá, er sínu untr.

Þjórlig vömm

ef þú lasta vilt,
dryg þú ei sjálfur þin sömu;
annann sómir þér
illa ad lasta;
ef þú veltst þig félann sjálfur.

Eintlis bidja

sómir þér annann þess,
er geingur af reittu rífi, al; réttu
ósvinnur maður
bidur þess yðuglaga,
er hann þarf hvergi ad hafa.

Quod præstare potes, ne bis promiseris ulli;
Ne sis ventosus, dum vis urbanus haberi.
Qui simulat verbis, nec corde est fidus amicus:
Tu quoque fac simile: sic ars deluditur arte.
(Noli homines blando nimium sermone probare:
Fistula dulçe canit, volucrum cum decipit aucups *).
Cum tibi sunt nati, nec opes, tunc artibus illos
Instrue, quo possint inopem defendere vitam.
Quod vile est carum, quod carum est vile putato:
Sic tibi nec cupidus, nec avarus habebertis ulli.
Quæ culpæ soles, ea tu ne feceris ipse:
Turpe est doctori, cum culpa redarguit ipsum;
Quod justum est petito, vel quod videatur honestum,
Nam stultum est petere id, quod possit jure negari.

*) Þetta Distichon og öll önnur, er þér flanda í listum, eru
útlagð í Sugsvinnamálum.

Ofunna menn

Þér þú engu framar,
enn þinn víðann vin
margur er sá illur
er læstf albyggur vera;
þrigð eru útlendra orð.

Hvern dag er þú
heilfu náir,
vertú þér að nokku nýtur;
fórt og dauði kemur,
þá stóft varir;
þrigð er lyða líf.

Fyrir öðrum vægja
fómir þér yðuglga,
þó að þú mætra megir;
af þeirri gæðfu
mátt þú gæta þér
vísa fiendur að vinum.

Gjafir skalt þú launa

við góðann hug,
þér er veittu vint,
rækt og elsta heidst
med reða líði,
þeim er þurftum dugir.

Þjarka eða þræta
skal at þú við þína líða
hebur væginn vera;
sanna elstu
gjafir samþykki,
en hverúð af þrætum ver.

Þrælum þínum
reidstu ei þinglga,
þvo þeim gæðb gjafir;
stífum sér
ablar þíns fláða
hvarr sem meidir mann.

Ignotum tibi tu noli præponere notis:
Cognita iudicio constant, incognita casu.
Cum dubia incertis versetur vita periclis,
Pro lucro tibi pone diem, quicunque sequetur.
Vincete cum possis, interdum cede sodali:
Obsequio quoniam dulces retinentur amici.
Ne dubita, cum magna petas, impendere parva:
His etenim rebus conjungis gratia caros.
Litem inferre cave, cum quo tibi gratia juncta est:
Ira odium generat, concordia nutrit amorem.
Servorum culpis cum te dolor urget in iram,
Ipse tibi moderare, tuis ut parere possis.
(Quem superare potes, nonnunquam vince ferendo:
Maxima enim morum semper patientia virtus).

Áura þína skalt þú ei til ónýtis hafa, Heldur neyt með hagsæti; Voladur sá verður, er vinna né má, ef þann hefir aurena amab d).	Örr af þér ver þú við ita líð, og dugir vel vinum; sá mun þrífast, er þarfur gjörift sér og sínu líði.
---	---

D n n u r B ó f.

Alsnotur madur ef vill íþróttir néma og vel margt vita,	bætur handi lesi, þær gjördu bragnar spætt, er kendum fróðleik sínum.
---	---

Conserva potius, quæ jam sunt parâ labore:
 Cum labor in damno est, crescit mortalis egestas.
 Dapsilis interdum notis, et carus amicis,
 Cum fueris felix, semper tibi proximus esto.

L I B E R S E C U N D U S.

Telluris si forte velis cognoscere cultus,
 Virgilium legito: quod si mage nosse laboras
 Herbarum vires, Macer has tibi carmine dicet:
 Si Romana cupis et civica noscere bella.
 Lucanum quæras, qui Martis prælia dixit.
 Si quid amare libet, vel discere amare legendo,
 Nasonem petito: sin autem cura tibi hæc est,
 Ut sapiens vivas, audi, quo discere possis.
 Per quæ semotum vitiis deducitur ævum.
 Ergo ades et, quæ sit sapientia, discce legendo.

d) skr 3. 6, 10. 20.

Ófunnum sómir þér
 ópt að duga,
 ef þú vilt vinsæll vera;
 verði betra
 þyfir vítrum hal,
 að ega víða vini.

Ahyggjur skalt þú bera
 fyrir engum hlut
 þeim er leynir Gud guma;
 þótt himneska skipun Msc. þétti
 mega ei haldar vita,
 þeir er í heimi hafast.

Einslis þræta skalt þú,
 Gráðins hlutar
 reidur yð reka lid;
 þótt reidur fyllist
 ránga hugar,
 ei hann satt um sjer.

Fengins fjár
 neyt þú framarla
 og vert þíns milður matar;
 aura þína skal at þú
 til ónýtis spara
 ef gjeraft þarfir þess.

Litlu láni
 fagni lýða hverr
 og hafi ei metnað mikinn;
 í litlum polli
 haldast lengi skip,
 er síðan brýtur hregg í hafi.

Ill tíðindi
 þótt þú einn vottir
 ræð þú ei fyrstur með fírum;
 allir þann lasta,
 er einn gjörift
 flæddar frumföðull.

Si potes, ignotis etiam prodesse memento:
 Utilius regno, meritis acquirere amicos.
 Mitte arcana Dei, cœlumque inquirere quid sit,
 Cum sis mortalis, quæ sunt mortalia, cures
 (Linque metum leti, nam stultum est tempore in omni
 Dum mortem metuas, amittere gaudia vitæ)
 Incerta iratus de re contendere noli:
 Impedit ira animum, ne possit cernere verum.
 Fac sumtum propere, cum res desiderat ipsa:
 Dandum etenim est aliquid, cum tempus postu-
 lat, aut res.
 Quod nimium fugito: parvo gaudere memento.
 Tuta mage est puppis, modico quæ flumine fertur.
 Quod pudeat, prudens socios celare memento:
 Ne plures culpent id, quod tibi displicet uni.

Öðýggja manna
 skalt þú ei aðferð nema,
 þó þeim verði stærð að frama;
 löstu megut þeir
 lengi fela,
 uppkoma svik um síðir.

Eingarn þú fyrirleitt,
 þótt ódnár sé,
 og ek hafi megn til mikid;
 margur reynist hygginn
 þótt harðeblíur ei sé,
 óða ljóstur og lágskapadur.

Þrífðsamur skyldi
 þróa hverr,
 þótt hank meira megi;
 opt sá hefnist,
 er halloka verður,
 og vinnur síðan figur.

Forlaga sinna
 skal maður ei frétt veða,
 né um það önn ala.
 Guð veit best
 hverjum hann gíptu aln,
 og vötu það ei fírdar fyrir.

Ófund og þratur.
 skal alda hverr
 forðast, sem mest hann megi,
 því ófundsame hjarta
 mæða oftregar,
 ei það satt um sjer.

Ef þig ríkir menn
 dæma rángliga,
 ei lát þinn hríggjast hug;
 litla stund fagna því
 lýða synir
 ef þeir sælast á svikum.

Nolo putes, pravos homines peccata lucrari,
 Temporibus peccata latent, sed tempore parent.
 Corporis exigui vires contemnere noli:
 Consilio pollet, cui vim natura negavit.
 Cui scieris non esse parem te, tempore cede:
 Victorem a victo superari sæpe videmus.
 (Adversus notum noli contendere verbis.
 Lis minimis verbis interdum maxima crescit).
 Quid Deus intendat, noli perquirere sorte;
 Quid statuatur de te, sine te deliberat ipse.
 Invidiam nimio cultu vitare memento:
 Quæ si non lædit, tamen hanc sufferre molestum est.
 Esto animo forti, cum sis damnatus inique:
 Nemo diu gaudet, qui iudice vincit iniquo.

Líðnar heiptir
 skalat þú lengi muna;
 ver þú í tryggðum trúar,
 sakir að sækja,
 þærð settar eru,
 það fæða óþýggð aðal.

Ósálfann sig skyldi
 snotur gumi
 lafsa ei né losa;
 þeir það gjöra,
 er góðir þýskast
 og vilja heims strum hafa.

Af hyggindi sinni
 skyldiat maður hræsinn vera
 nema gjörift þarfir þess;

opt að haldi
 hefir stum komið
 að leymast spatur að speði.

Þegirni rángri
 skalt þú forða þér,
 ljót er lífams munud;
 orðstýr hærra
 getur eingi maður,
 enn hann við syndum stá.

Ögvisum hal
 skalt þú sjaldan trúa,
 þeim er með rögi rennur;
 þot málugs reynast
 margar sögur
 lyða kind að lygi.

Litis præteritæ noli male dicta referre:
 Post inimicitias iram meminisse, malorum est.
 Nec te collaudes, nec te culpaveris ipse:
 Hoc faciunt stulti, quos gloria vexat inanis.
 (Utere quæsitis parce, cum sumtus abundat:
 Labitur exigue, quod partum est tempore longo)
 Insuper esto, cum tempus postulat, aut res;
 Stultitiam simulare loco, prudentia summa est.
 Luxuriam fugito, simul et vitare memento
 Crimen avaritiæ, nam sunt contraria famæ.
 Noli tu quædam referenti credere semper:
 Exigua his tribuenda fides, qui multa loquuntur.

Öfdruckinn maður,
þótt hann illt gjöri,
er ei vorkynnur verður,
sálfur þvi velður,
ef hann svo dreckur
að ei gæðs síns gáir.

Mál hyört ei skyldu
margir vita,
ber þú fyrir ómálgætt upp;
hygginn maður
ef vill heilsu geta
latur eptir góðum
læfni gjöra.

Búinn við meinum
skylði bragna hverr,
þó gángi að öðrum allt;

sterklig stríð
hygg eg standast megi,
hverr þeirra búinn bíður.

Witur maður,
er fyrir meinum verður,
láti sinn ei hriggjast hug;
góðs að vænta,
skal gumna hverr,
þó hann sé til dauða dæmbur.

Umhitað þarf maður
á alla vegu,
og við villu varast;
glöggþekkingin skylði
gumna hverr,
og fróður og forsjáll vera.

Quæ potus peccas, ignoscere tu tibi noli:
Nam crimen nullum vini est, sed culpa bibentis.
Consilium arcanum tacito committe sodali:
Corporis auxilium medico committe fidei.
(Noli successus indignos ferre molesté:
Indulget fortuna malis, ut lædere possit).
Prospice, qui veniunt, hos casus esse ferendos:
Nam levius lædit, quicquid prævidimus ante.
Rebus in adversis animum submittere noli:
Spem retine: spes una hominem nec morte relinquit.
(Rem tibi quam nosces aptam, dimittere noli:
Fronte capillata, post est occasio calva)
Quod sequitur specta, quodque imminet ante, videto;
Illum imitare Deum, partem qui spectat utramque.

Áts og dryckju
neyt þú alþregi svo,
ao þitt minnst megin;
abl og heilsu
þarftú við allt að hafa
líf þú ei margt að muna.

Alþýðu róm
lasta þú alþregi,
né það er lýðir lofa;
engum sá hugnar,
er sllum vill
gagnmálugur gjöraft.

Dagráða leita
þarf ei til dagnadar,
sá er vill heilindi hafa;
stundir ei ráða
þó komi stríð eða het;
allar eru tíðir trúar.

Draumum sínum
skulu ei dróttir trú,
tæla þeir ita opt;
söfanda það þykir
er sjálfur meðan vakti,
æfir sér, eða dást.

Fortius ut valeas, interdum parcioresto:
Pauca voluptati debentur, plura saluti.
Iudicium populi nunquam contemseris unus;
Ne nulli placeas, dum vis contemnere multos.
Sit tibi præcipue, quod primum est, cura salutis.
Tempora ne culpes cum sis tibi caussa doloris.
Somnia ne cures: nam mens humana quod optans
Dum vigilat, sperat, per somnum cernit id ipsum

Þ r i d j a B ó k.

Þessi hljóð
 ef þú þeckjast vilt,
 ebla þig til þrifa;
 en sá halur
 þeim gafna vill,
 stríðir sjálfum sér.

Dr ad kenna
 staltu sðrum gott,
 og svo nýtur ad nema,
 óbyggð líf
 mundu itar hafa,
 ef engi bætti yfir.

Þílla áleitni
 ræt þú aldregi,
 ef þú lastvar lifir;
 ei er auggætt
 svo sllum lífi,
 gjör svo góðir lofi.

Løstum leyna *)
 stalt þú sem lengst mátt
 þeim, er veltst með vinum,
 trú til þess hald þú,
 og af hljóði lát,
 það er sjálfann sætir.

LIBER TERTIUS.

Hoc quicunque voles carmen cognoscere lector,
 Cum præcepta ferat, quæ sunr gratissima vitæ,
 Commoda multa feres; sin autem spreveris illud,
 Non me scriptorem, sed te neglexeris ipse.

Instrue præceptis animum, ne discoere cesses:

Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago.

(Fortunæ donis raro parere memento;

Non opibus bona fama datur sed moribus ipsis)

Cum recte vivas, ne cures verba malorum:

Arbitrii non est nostri, quod quisque loquatur.

Productus testis, salvo tamen ante pudore,

Quantumcunque potes, celato crimen amici.]

*) Þibugra væri: Løstum stalt þú leyna, sem lengst
 þú mátt.

Blíðum orðum
þó þig bragnat kvæði,
þarft þú ei þeim að trúa;
opt sá fagurt mæltir,
er hefir slátt hugað;
ráð er að sjá við svikum..

Eigi skalt þú latast,
ef þú vilt líf hafa,
það er drengmanni dugir;
því fleira hveir
sem ferra nennir
gott að læra gumi.

Höfugt erfiði
ef þér að höndum fémur,
vertú gladmæltur gumi;

fagnandi maður
veit fleirst að vinna,
öll eru löstverf létt.

Eigi skalt þú hlæ,
ef þú vilt horstur vera,
að annars ofurum;
opt þeir hestast
sem hlegnir eru,
og gjalda lífu lítt.

Alþrædur maður
er fyrir aurum rædur
og dregur seð saman,
vinum sínum
skal sá vel duga,
og vera góður gjafa.

Sermones blandos blásoſque cavere memento :
Simplicitas veri fama est, fraus ficta loquendi.
Segnitiem fugito, quæ vitæ ignavia fertur :
Nam cum animus langvet, consumit inertia corpus.
Interpone tuis interdum gaudia curis,
Ut possis animo quemvis sufferre laborem.
Alterius dictum aut factum ne carpsieris unquam,
Exemplo simili ne te derideat alter.
(Quod tibi sors dederit, tabulis suprema notato :
Augendo serva, ne sis, quem fama loquatur).
Cum tibi divitiæ superant in fine senectæ,
Munificus facito vivas, non parcus amicis.

Gott ráð skal nema
gumná hver,
þó kenni þú eða þræll;
ánandgann mann
hygg eg opt vera
frjálsfum fróðara.

Algégn maður
med aura fjöld
vill sér fjósa konu,
það þá reynist,
ef hann reyna skal,
mundargjöld mífli. *)

Góðra dæma
leiti, gumná hver,
sá er vill hyggindi hafa;

annars viti
láti sér ad varnæðt,
og gjærst svo góðum líkur,

Upp ad hefja
sómir þér ekki
metri ydn enn megit;
algjers verks,
þá unnid er,
æ spyr lýður ad lotum.

Eigi skalt þú hegja,
þótt þú bedinn sért,
um annars ósibu;
ferligur sá þyfir,
er firum med
ljótu leynir ráði.

Utile consilium dominus ne despice servi:
Nullius sensum, si prodest, tempseris unquam.
(Rebus et in censu si non est quod fuit ante,
Fac vivas contentus eo, quod tempora præbent).
Uxorem fuge ne ducas sub nomine dotis;
Nec retinere velis, si cæperit esse molesta.
Multorum disce exemplo, quæ facta sequaris,
Quæ fugias. Vita est nobis aliena magistra.
Quod potes, id tentes: operis ne pondere pressus,
Succumbat labor, et frustra tentata relinquo.
Quod nosti haud recte factum, nolito silere:
Ne videre malos imitari velle, tacendo.

*) Þátt er. h. d. ad eitthvæð sé villt í þessu egrindi.

Líða skal bíðja

þá er lögskilum ráða,
ef maður er þínum lögmín;
raungu verð,
en rétti náir
maður sá er dömenður duga.

Óptlig mein

skal maður ei illa bera,
ef hann er vítis verður;
margstotur gumi,
er fyrir meinum verður,
láti sinn ei hræggjast hug.

Gamanfamlig orð

skalt þú af greppum nema,
ef margfróður vilt þú vera;
því að ágætlig hljóð
beraíta sonum.
Skáld til flémtunar.

Fámátugur færr

hvar með firum fémur
og að sumbli stur;
mannvitsvant verður,
þeim mærgt talar,
hljóður er hygginn maður.

Ronu þinnar

hlýð þú ei qveinstofum,
né að þeim gaum gæfir;
kaldráð kona
hygg eg flakkoandi bíðir
opt óþarfa hluta.

A aura veitstu

skalt þú allit þáfa
hóf og hagspekti;
annars þurfi verður
sá yðugliga,
er sínum hefir aurum amað.

Judicis auxilium sub iniqua lege rogato:

Ipsæ etiam leges cupiunt, ut jure regantur,

Quod merito pateris, patienter perfer id ipsum:

Cumque reus tibi sis, ipsum te judice damna.

Multa legas, facito: perlectis perlege multa:

Nam miranda canunt, sed non credenda, poetæ.

Inter convivas fac sis sermone modestus:

Ne dicare loquax, dum vis urbanus haberi.

Conjugis iratæ noli tu verba timere:

Nam struit insidias lacrymis, dum fœmina plorat.

Uttere quæsis, sed ne videaris abuti:

Qui sua consumunt, cum deest aliena sequuntur,

Bona flán hræðist
bragnar eigi,
því hann er endir ills;
góðum mœnnum
þeim, er grand varast,
þaudi og líf dugir.

Fædur og móður
ann þú fróðhugadur,
áf ísfrum ástarhug,
hvergis hýlls
ræki halir svo
að tyni annars ást.

S j ó r d a B ó f.

Áttamál. að
kenni eg þér minn einfa sœpl
er þér fœðid hefi;
fræði þessi
láttu fylgja þér
allt til enda dags.

Í höðum þessum
mega líðir nema
það er drengmanni dugir
gæðfa og mildi,
en glæpa víðursíð,
ráð og rétta síðu.

Fac tibi proponas, mortem non esse timendam:
Quæ bona si non est, finis tamen illa malorum est.
(Uxoris lingvam, si frugi est, ferre memento:
Namque malum est non velle pati, nec posse facere).
Diligite caros, aqua pietate parentes:
Nec matrem offendas, dum vis bonus esse parenti. j

LIBER Q U A R T U S.

Securam, quicunque cupis, traducere vitam.
Nec vitiiis harere animum, quæ moribus obsunt,
Hæc præcepta tibi semper relegendâ memento:
Invenies aliquid, quo te nitare magistro.
(Despice divitias, si vis animo esse beatus,
Qui qui suspiciunt, mendicant, semper avari),

Numur madur
ef á sér atvinnu,
telur sér væðis vant;
en ségjarn sýtur
þó fullsælu hafi,
og þykist voladur vera.

Gálaus madur
sá ei vill gott nema
fann at hann við votti varast;
öðgæfu sinni
velbur hann einnsaman;
eingum er illt slapad.

Litama sinn ræti
lýða sýtur,
heilsa er höldum frammar;

aura njóða:
þykist engi madur,
nema hann heilsu hafi.

Þódur og módur
vert þú fróðhugadur, *)
er með áttum aga,
reidur er þér betri.
sá er þig rækja vill,
ein hinn sem vilmállum veifar.

Það staltu gjöra,
er þér gegnir vel,
og við villu varast;
mildur af þúftum,
vert þú í mörgun hlutur,
gott kvæða byggjum að buga.

Commoda naturæ nullb tibi tempore deerunt,
Si fueris contentus eo, quod postulat usus.
Cum sis incautus, nec rem ratione gubernes,
Noli fortunam, quæ non est, dicere cæcam;
(Dilige denari, sed parce dilige, formam;
Quam nemo sanctus, nec honestus captat ab ære).
Cum fueris locuples, corpus curare memento;
Æger dives habet nummos, se non habet ipsum.
Verbera cum tuleris, discens aliquando magistri,
Fer patris ingenium, cum verbis exit in iram.
Res, age, quæ prosunt, rursus vitare memento,
In quibus error inest, nec spes est certa laboris.
Quod donare potes gratis, ne vende roganti:
Nam recte fecisse bonis in parte lucrorum est.

*) Tilfest er að þetta sé eðlgt. samandr. 3. b. skinnu,
eyrindi.

Þljóta raun skal þú
 við fleirfi háfa;
 það er grúfsamtligt gjörift;
 leyndir lestin
 þeir er lengi felast
 gjöra mörgum mein.

Öfðryckju forðast,
 en drög erfíði,
 svo skal við vammum varast;
 líkams lestin
 tala lýða hvörn,
 er í sællífi situr.

Ahl og eljan
 ef þú eignast hefir,
 nem þú hyggindi hugar;
 bettur fá þykir,
 er hæði má
 vitur og sterkur vera.

Upptekna sýflu
 ef þú eigi mátt
 orka einn saman,
 tryggvann vin
 bíð þú ténadar;
 vel fæða dyggva dugast.

Blót né sönir
 þarf ei til batnadar,
 fyrir afsjörðir ita;
 heimskur er sá,
 er ætlar til hjálpar sér,
 þó hann sæfi smala.

Trúnadar manns
 leita þú trúliga
 ef þú vilt góðann vin géta;
 að fésælu
 fjós ei fulltrúa,
 heldur að sonnum síðum.

Quod tibi suspectum est; confestim discute, quid sit,
 Namque solent primo quæ sunt neglecta, nocere.
 Cum te detineat veneris damnosa voluptas,
 Indulgere gulæ noli, quæ ventris amica est.
 (Cum tibi proponas, animalia cuncta timere,
 Unum præcipio tibi, plus hominem esse timendum)
 Cum tibi prævalidæ fuerint in corpore vires,
 Fac sapias: sic tu poteris vir fortis haberi.
 Auxilium a nobis petito, si forte laboras:
 Nec quisquam melior medicus, quam fidus amicus.
 Cum sis ipse nocens, moritur cur victima pro te?
 Stultitia est morte alterius sperare salutem,
 Cum tibi vel socium, vel fidum quæris amicum;
 Non tibi fortuna est hominis, sed vita, petenda.
 (Utere quæsitis opibus; fuge nomen avari.)

Almanna lof
 ef þú eignast vilt,
 og heita góður með gumum;
 annara ógæfu
 fagna þú aldregi;
 sé þín æ ad góðu getid.

Ei skalt þú hlæa,
 ef þú vilt horstur vera,
 ad öldudum asa,
 opt þad ellibjúgur man,
 sem úngur veit et til,
 og fékkir gott gumum.

Þróttum safna
 á alla vegu
 sem drengmanni dugir;
 þær þær duga
 þótt þú tónt hafir
 abli og öllu fé.

Matlun hlýðir
 ef með mörsum kemur
 haldum hygginn maður;
 af orðum kénnaft
 lta hugir;
 þoka hylur þann þegir.

Þróttir margar
 þótt þú eignast hafir,
 kostaðu að vinna vel;
 erfidi dróga þúfa
 alda synir,
 meðan sína heilsu hafa.

Drög sín viti
 stingi fyrir,
 né um þad önn ali;
 fleirfir þad vita,
 ad manni flæðvörum
 daubi og lif duga.

Quid tibi divitiæ prosunt, si pauper abundas?)
 Si famam servare cupis, dum vivis, honestam;
 Fac fugias animo, quæ sunt mala gaudia vitæ.
 Cum sapias animo, noli ridere senectam:
 Nam quicunque senet, puerilis sensus in illo est.
 Disce aliquid: nam cum subito fortuna recessit,
 Ars remanet, vitamque hominis non deserit
 unquam.

Perspícito tecum tacitus, quid quisque loquatur:
 Sermo etenim mores et celat et indicat idem.
 Exerce studium, quamvis perceperis artem:
 Ut cura ingenium, sic et manus adjuvat usum.
 Multum venturi ne cures tempora fati:
 Non metuit mortem, qui scit contemnere vitam,

Ad hyggnum mannum
nem þú þorðlig ráð
og lát þér í brjósti búa;
erþrifsráða
verður sá aldregi,
sem girnist mægt að muna.

Ílla láta skalt þú
yfir eingum hlut,
þeim er sjálfur hœlt hefir,
né það lasta
sem þú lofad hefir,
íllt er völdum að vera.

Ver þú ei svo aumur
að þú ei gátir
að vanta hins víldara hlutar,

né svo augur,
að þér orvant þyfi
meins á marga vega.

Fátt þú mæl
um fleirsta hluti,
lasta fátt né lofa;
á einni fundu
bregðst það ætíð hafa
gott og íllt guinar.

Fyrir augum lát þér
alldregi vara,
nýtt að féna og nema;
holla spefi
lofa hyggna mennt,
en lasta heimskann hal.

Disce, sed a doctis; indoctos ipse doceto :

Propaganda etenim rerum doctrina bonarum.

(Hoc bibe, quod possis, si tu vis vivere sanus :

Morbi causa mali nimia est quaecunque voluptas).

Laudaris quodcunque palam, quodcunque probaris,

Hoc vide, ne rursum levitatis crimine damnes.

Franquillis rebus semper, quæ adversa timeto :

Rursus in adversis melius sperare memento.

(Discere ne cessa : cura sapientia crescit :

Rara datur longo prudentia temporis usu)

Parce laudato : nam quem tu sæpe probaris,

Una dies, qualis fuerit, ostendet, amicus.

Ne pudeat, quæ nescieris te velle doceri :

Scire aliquid laus est : culpa est nil discere velle.

Já er ofbreytja,
fer hún ei elskastan,
fylgir henni margt til meins,
ángur og þrætur,
og óstílt lyktsemi, al: loftsemi.
Sótt og synda fjöld.

Mikil vatn
gétir mörpum fláða,
þó ei falli straumar stíðt,
svo eru seggir
sa gir og lánghöggr;
þarf æ vð þeim að flá.

Ad einum hlut
láttu þér elsku vera,
þeim er aðrir eiga;
sinu lánt
skal fegja hvert
unna því, er aðlað hefir.

Jáðs maðr
á firði staddur,
efgétur ei þeimann byr,
líðliga er þónum
til lands að halda
enn sigla fólðu féð.

Fyrir unnar sakir
staltu aldregi sakir
hugðygga hali;
gjöld af Guði
hygg eg garða tafa
fyrir reiddi rángs hugar.

Aura sjón skal maður
ei illa bera,
þótt þónum verði fláður stáð;
hitt hann huggi,
er hann halda má;
sæll er sá er sinu unir.

Cum Venere et Baccho lis est; sed juneta voluptas;
Quod blandum est animo complectere; sed fugelites.
Demisso tacitos animo vitare memento;
Qua flumen placidum est, forsán latet altius unda.
Cum tibi displiceat rerum fortuna tuarum,
Alterius specta, quó sit discrimine peior.
Quod potes id tenta: nam littus carpere remis,
Tutius est multo, quam velum tendere in altum.
Contra hominem justum prave contendere noli:
Semper enim Deus injustas ulciscitur iras,
Ereptis opibus nolito flere querendo,
Sed gaude potius, tibi cum contingit habere.
(Est jactura gravis, quæ sunt, amittere damnis.
Sunt quædam, quæ ferre decet patienter, amice!)

Eingi ofrenski

þó ei sé gamalt
að muni lengi lífa;
flugga sinn mega ei
flátnar flýa
né heldur forðast hel.

Meinlæti drögi

sá er misgjört hefir,
og bæti syndir svo;
sárar aðgjörðir
þarf hinn sjúki maður
sér til heilsu að hafa.

Skjardir sœsa

þarf ei til hylti Guðs,
beit þú yrn fyrir arður;
reyfelfis ylm
af réttum síðum)
það vill hann fyrir tæfn tafa.

Ófóðinn fál

íta hyrr,
og sjá sem gæst við grænum;
hugsjúkur maður
fóðir hyrvetrá,
aldrei honum dagur um dagir.

**Tempora longa tibi noli promittere vitæ;
Quocunque ingrederis, sequitur mors, corpus
ut umbra.**

**Ture Deum placa: vitulum sine crescat aratro:
Placari ne crede. Deum, cum cæde litatur.**

(Cede locum læsus fortunæ, cede potenti:

Lædere qui potuit, prodesse aliquando valebit).

Cum quid peccaris, castiga te ipse subinde:

Vulnera dum sanas, dolor est medicina doloris.

(Damnaris nunquam post longum tempus amicum:

Mutavit mores, sed pignora prima memento.

Gratior officiis, quo sis mage carior, esto:

Ne nomen subeas, quod dicitur officiperdi).

Suspectus cave sis, ne sis miser omnibus horis:

Nam timidus et suspectis aptissima mors est.

Misskunnsumur skalt þú ;
 við menn vera ,
 ef þú átt þræla þér ;
 jarðligt edli
 hygg eg jafur hafi
 þér og þjóðans mögar.

Ófynnis manna
 aldregt skalt þú
 bráðum fagna bana ,

Þitt er synna ,
 að sælir muni
 byggvir menn þó deyja.
 Hugsvinnu hef eg nú
 hljóð um freðid ,
 og féndag reðum ráð ;
 hyggins manns lísta eg
 hugarspekti ,
 hér er nú ljóðum lofid.

Cum famulum fueris proprios mercatus in usus :
 Ut servum dicas , hominem tamen esse memento.
 (Quam primum rapienda tibi est occasio prima,
 Re rursus quæras, quæ jam neglexeris ante).
 Morte repentina noli gaudere malorum :
 Felices obeunt, quorum sine crimine vita est.
 (Cum tibi sit conjux, ne res et fama laboret,
 Vitandum ducas inimicum nomen amici.
 Dum tibi contigerit studio cognoscere multa ,
 Fac discas multa ; et vita nil velle doceri.
 Miraris nudis versus me scribere verbis ?
 Hos brevitatis sensus fecit conjungere binos).

Þessi eftirfylgjandi eyrinda og eyrinda-slúsa fannst
 eftírt samsvarandi í frumritinu, en við samanburð
 þess og útleggíngarinnar sýndust þau að ega þeima
 í þeim bókum, er fyrirögnin yfir þeim tilvísar:

Ur annari Bók.

Gæðstu skal safna
gunna hverr
sá er vill hyggindi hafa;
æðri speki
fer maður aldregi,
enn hann víð syndum sjái.

Hárfíðanþ mann
sá eg í hólða líði,
þó var honum stalli skapadur;
svo er sá maður
sem hefir aud sjár,
og verður síðan snaudur.

Ur fjórðu Bók.

*** Þotíad Guds elsta
og albyggir síðir
bæta um gjörvann grun.

Hyggindi þína
láttú að halði koma
þér og þínum vinum;
æðri sýslu
máttú eðli hafa,
enn kenna gott að gjöra.

Vel skalt þú vinna,
ef þú átt í verkum hlut,
og gjörast hollur gumi;

sinni sýslu
rýnir sláfinn maður;
íllt er verkþjófur að vera.

Þeiptar orða
vertú ei hefniþannur,
heldur skalt þú væginn vera ***

Manins víðis
þylji eingi maður,
ef á sig veit sakir;
finna verka
mun seggur hverr
laun með leigum taka.

Þessu eyrindi fleppa sum handrit.

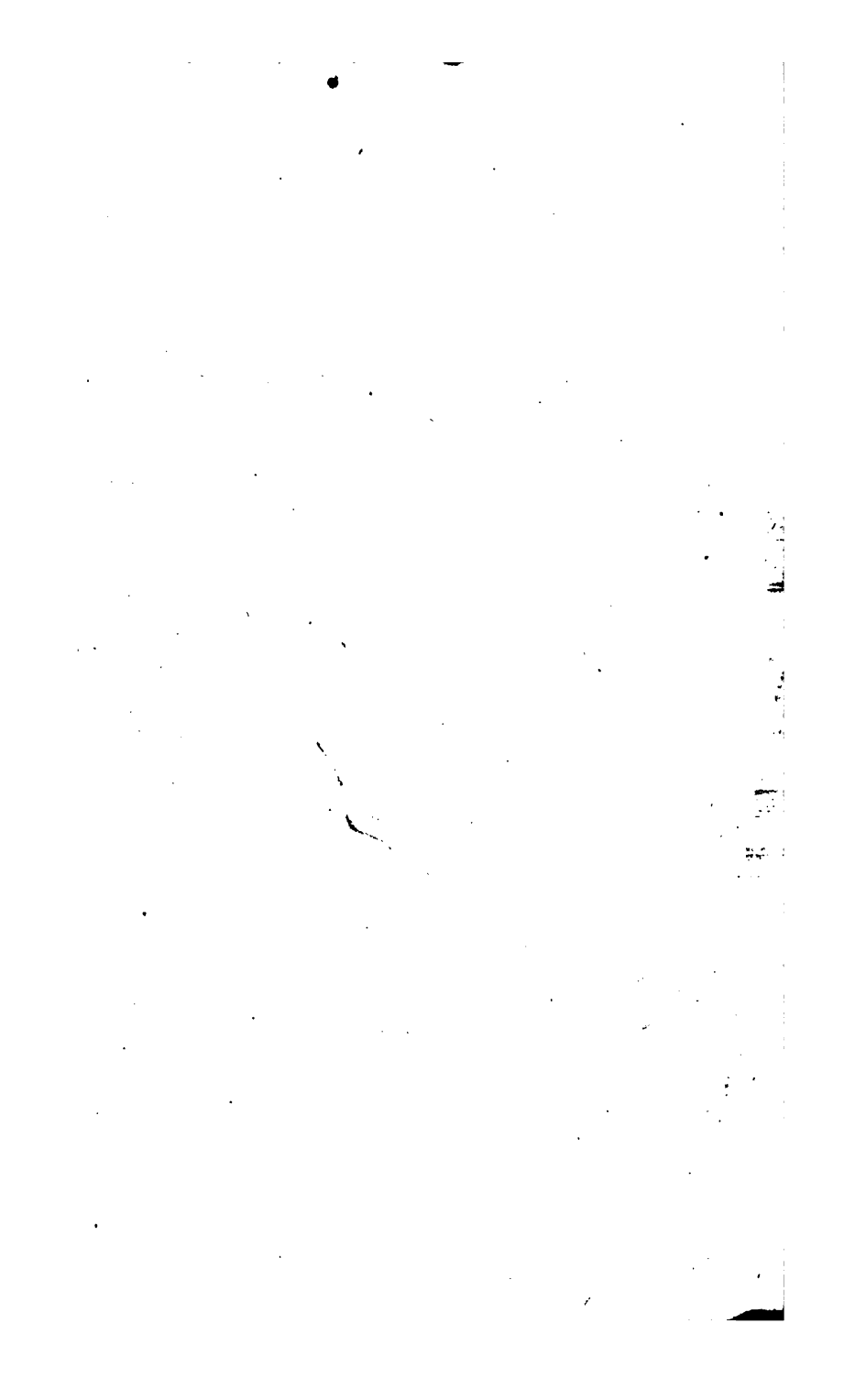
Reidra guma
skaltú ei rógi trúa,
né að þvi gaum gefa;

opt þeir eggja
til óþarfa hluta:
audtrúa er einfaldur maður.

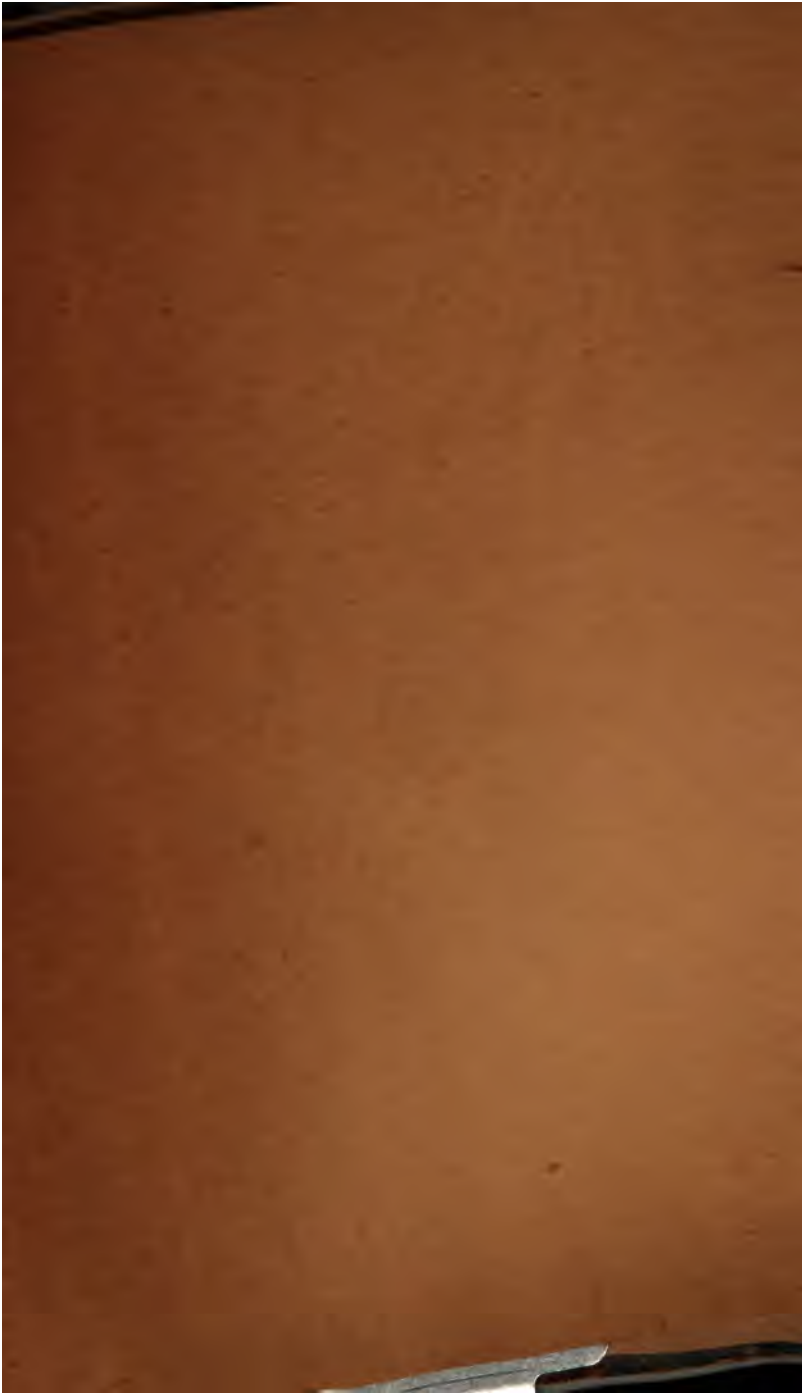

Ad aflokinni Embættis - gjörd i Bessastada kirkju, þann 1ta Febr. 1831, verður af Skólanum Hátíð haldin í minningu Fæðingar=dags vors allranádugasta Konungs Frídríks Sjötta. Þíðjum vér því, með þessu Bods-riti, andmjúklega og ástíamlega Skólans Forstjóra, og adra Skóla-vini og velunnara, að þeir vilji ásamt oss þessa Hátíð-halda, Guði og Konúnginum til verðugs lofs og heidurs.

Bessastodum, þ. 1ta Jan. 1831.

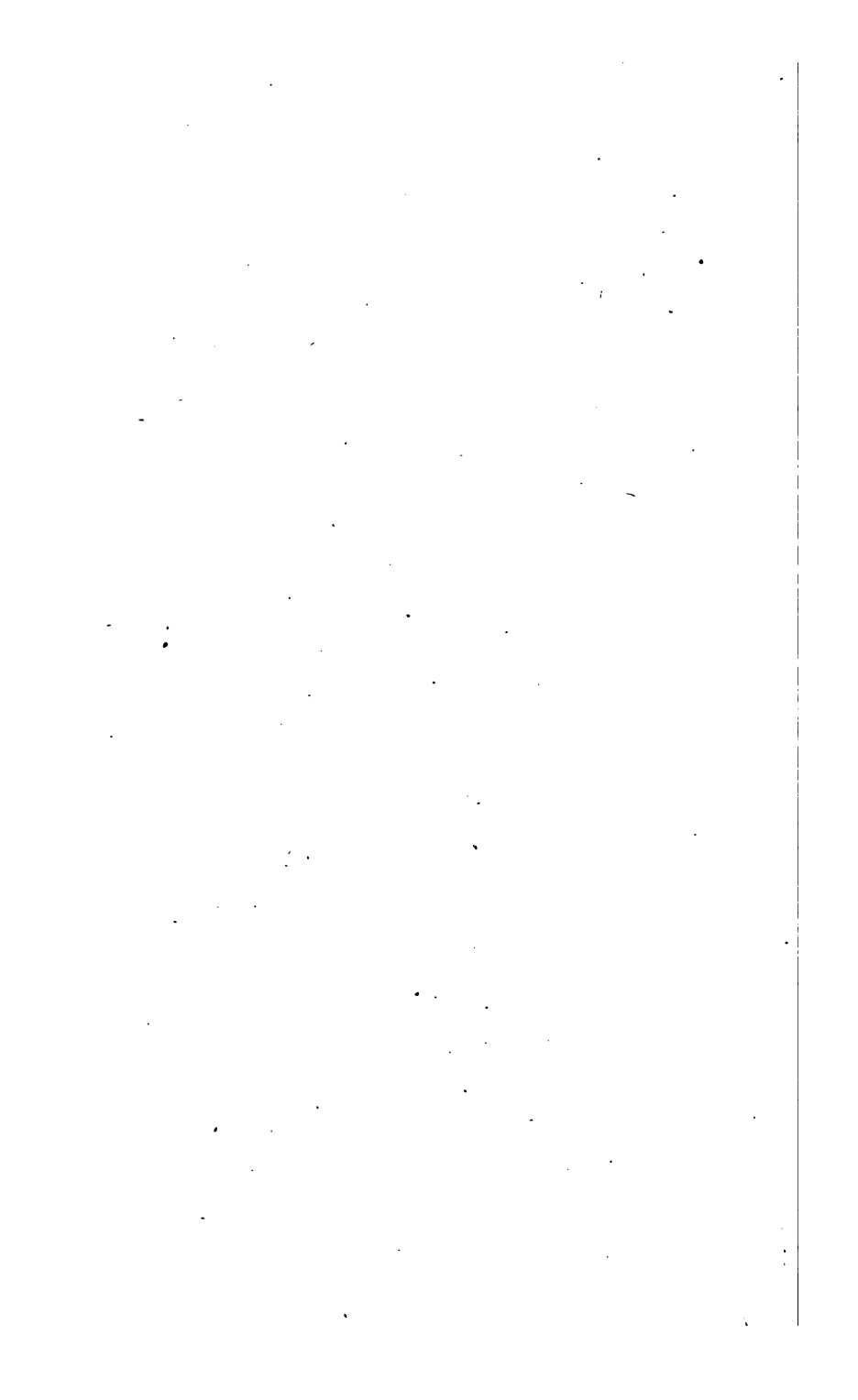

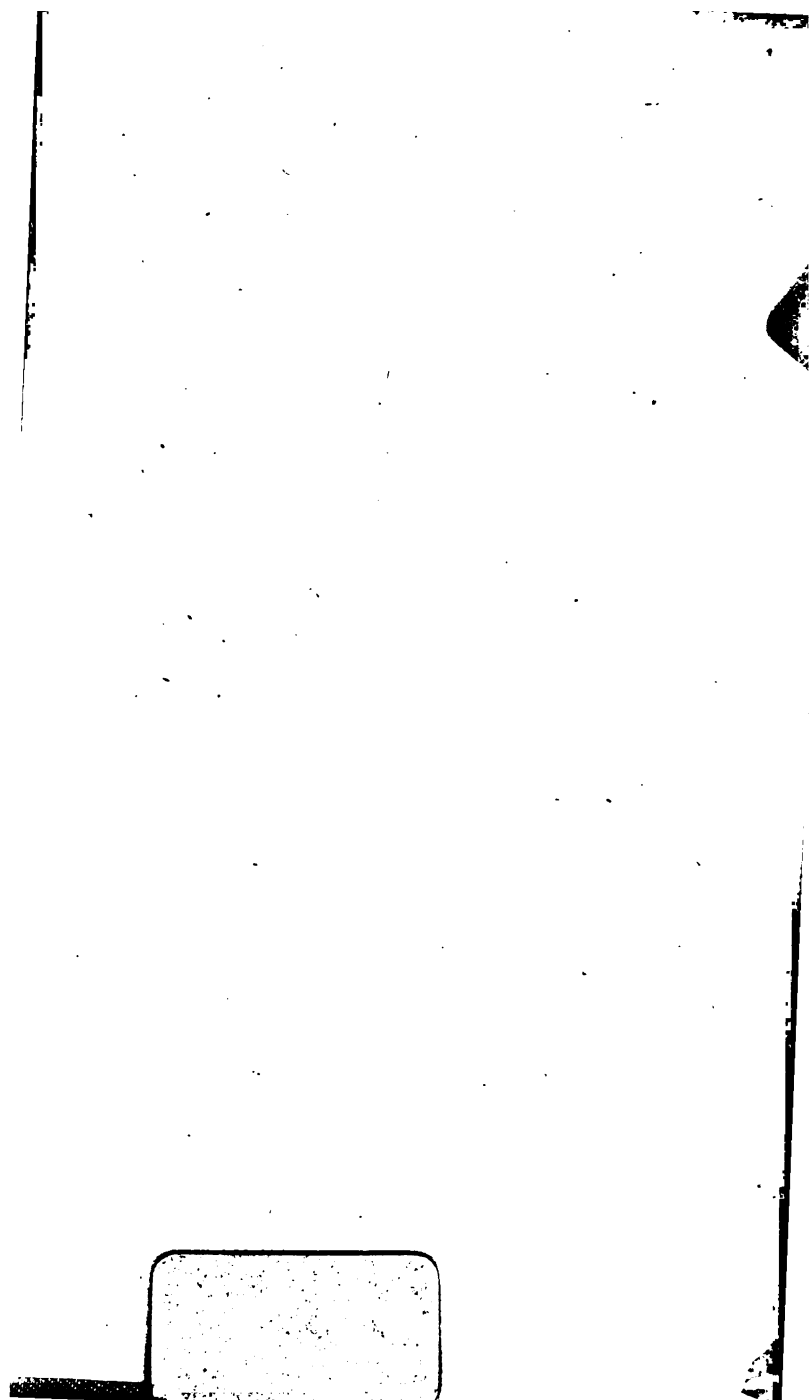

Lc 25.32
Hugsvinnis-mal,
Widener Library

003099949

3 2044 085 187 896

